

MERDEKA

Nr 57 - juni 2013

ÖSTTIMOR

Information

Västpapua 1963 och idag

Den första maj 1963 undertecknades i FN-högkvarteret i New York ett avtal om Västpapua mellan Konungariket Nederländerna och Indonesien. Avtalet stipulerade att det skulle hållas en folkomröstning för det papuanska folket baserad på principen en man, en röst för att de skulle kunna uttrycka sin önskan om sin egen framtid. Men alltsedan avtalet undertecknades betraktade den indonesiska regeringen Västpapua, som då kallades Västra Irian, som en del av sitt territorium. Man presenterade Västpapua i propagandamedier som ett förlorat barn som har återkommit till sin mors knä (kembali ke pangkuan ibu Pertiwi).

Under 1969 ordnade den indonesiska regeringen de så kallade diskussionerna (musyarawah). De var i själva verket en slags indoktrineringskurs om hur bra det skulle bli för papuaner om Västpapua tillhörde Indonesien. 1.025 utvalda personer deltog i diskussionerna. Efter två veckor annonserade den indonesiska regimen att i enlighet med det papuanska folkets önskningar blir Västpapua ett territorium integrerat i Republiken Indonesien.

Om händelsen skrev *Times* den 6 maj 1969 en artikel med rubriken "Limited choice for West Irian" och citerar att Dr. Ortiz Sanz, FN-representant i Västpapua, sade att "one man, one voice have been rejected by the Indonesian Government, ...". Tydligare uttryckte sig kanske *Frankfurter Allgemeine Zeitung* den 21 juli 1969

"West Irian fiel aus der kolonialistischen Bratpfanne ins Feuer des Neo-Kolonialismus" (Västra Irian faller från den koloniala stekpannan in i den neo-koloniala elden).

En kort framställning av den politiska utvecklingen i Västpapua kan man se i filmen "The Land of the Morning Star" (http://www.youtube.com/watch_popup?v=aUT6hPRjb6o). I filmen berättar Clemens Rumaveri om händelseutvecklingen i Västpapua med anledning av att det i år är femtio år sedan New York-avtalet undertecknades. Den första maj arrangerades olika politiska aktiviteter, bl.a. demonstrationer i städer som Jayapura, Manukwari och Sorong. Demonstrationerna bemöttes av hårdhänta tillslag från den indonesiska polisen. Enligt den indonesiska tidningen *The Jakarta Post* sköts två aktivister till döds. I en kommentar till händelsen sade det indonesiska polishögkvarterets talesman I Gede Sumerta Jaya att beskjutningen skedde i enlighet med den gängse proceduren. Han tillade att polisen agerade i självförsvar eftersom den attackerades med skarpa vapen. Från Biak rapporterades det att minst 21 personer arresterades.

UN High Commissioner for Human Rights Navi Pillay uttryckte sin allvarliga oro över det hårdhänta tillslaget mot demonstrationerna i Västpapua på femtioårsdagen av New York-avtalet. Pillay tillade att det fanns ett behov av enhetliga strategier och åtgärder för

Fortsättning på sidan 4

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Merdeka & ÖsttimorInformation

Västpapua 1963 och idag	1
Redaktören har ordet	3
Javas enda synagoga demoleras	3
Landet bortom horisonten	5
Besök i Östtimor	6
Offrens rätt till sanning och rättvisa	7
Sannings- och försoningskommission på gång i Aceh	7
Petition mot pris till Indonesiens president	8
Årsmöten	8

Skanna och surfa till Östtimorkommitténs webbplats

A 2013-06-25

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Prenumeration 125 kronor för 4 nummer
Lösnummer 35 kronor
Östtimorkommittén
c/o Pollák
Wiboms v 12, 2 tr
171 60 SOLNA
Tel 08-27 24 27
epost pren@osttimorkommitten.se
Plusgiro 1 81 92-5

Merdeka & ÖsttimorInformation

Ansvarig utgivare:
Gabriel Jonsson

Redaktör:
Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:
Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:
Östtimorkommittén

Adresser:
Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

Tryck:
Ågrenshuset Produktion AB

ISSN Nr: 1402-2559

Annonspriser på begäran

Redaktören har ordet

Sedan det senaste numret kom ut har både Östtimorkommittén och Föreningen ett fritt Papua hållit årsmöten som det finns en artikel om. I årets andra nummer av Merdeka & ÖsttimorInformation får Västpapua mer utrymme än normalt, ty journalisten och författaren Thomas Petersson talade på Östtimorkommitténs årsmöte om hur Västpapua uppmärksammats i svenska medier sedan 1960-talets början på basis av sin avhandling, som han försvarade förra året. Frågan har föga uppmärksammats efter 1960-talet, även om det 1993 skrevs rätt mycket om den p.g.a. mordet på frilansjournalisten Per-Ove Carlsson i Papua Nya Guinea. Han var där för att samla underlag till ett reportage om konflikten i Västpapua. Tidskriften Filter hade i nr. 31, april-maj 2013, en artikel om Per-Oves död som är den utförligaste skildring jag läst om händelsen.

Numret innehåller även en tillbakablick på hur det var 1963, då New York-avtalet ingånget mellan Indonesien och Nederländerna trädde i kraft. Tyvärr innebar inte avtalet att västpapuanerna fick rösta om områdets framtid utan bara av Indonesien utvalda lojala papuaner fick delta i vad som kallas "Act of No Choice" i vilken alla röstade för en integration. Artikeln innehåller även uppgifter om protester som ägt rum nyligen i området där övergrepp mot de mänskliga rättigheterna alltjämt äger rum i stor skala.

I mars fick jag reda på att civilsamhället i Västpapua satt i gång projektet Papuans Behind Bars (<http://www.papuansbehindbars.org>) för att informera om politiska fångar i syfte att främja stöd för dem och för yttrandefrihet i området. Det ca tio sidor långa dokumentet innehöll uppgifter om händelseutvecklingen i området och en förteckning på 40 politiska fångar som

då satt fängslade (de antas ha varit fler). Meddelanden skickades ut även i april, maj och juni. Dokumentation om vad som händer finns alltså men, som jag skrivit här flera gånger tidigare, har inget förändrats i denna låsta konflikt.

Med tanke på Västpapuakonflikten är det anmärkningsvärt att Indonesiens president Susilo Bambang Yudhoyono ("SBY") i maj tilldelades ett statsmannapris i USA. En petition sändes ut av East Timor and Indonesian Action Network för att protestera mot det makabra beslutet som, såvitt jag vet, inte revs upp. En artikel om Indonesien beskriver förstörelsen av den enda synagoga på Java.

Det var länge sedan vi skrev om Aceh. Nyligen inleddes arbetet för att upprätta en sannings- och försoningskommission för att ta itu med det rättsliga efterspelet till konflikten i området 1976-2005, då omkring 15.000 människor dödades. Man får hoppas att Helsingforsavtalet, som Acehs befrielseörelse och Indonesiens regering undertecknade 2005, implementeras på denna punkt.

Om Östtimor har vi ett referat från kommitténs medlemsmöte i maj och en sammanfattning av ett uttalande som den nationella kampanjen för att upprätta en internationell domstol för att ställa de skyldiga för våldet 1999 inför rätta gjorde i mars. Sidans Östtimor-handläggare Eva Atterlöv-Frisell berättade om sitt besök i februari, då hon också lämnade över material från kommittén till motståndsmuseet i Dili. Mötet gav också en god bild av det allmänna läget i landet. Uttalandet ställde krav på att regeringen ska agera för att skipa rättvisa för offren för våldet 1999.

Gabriel Jonsson

Javas enda synagoga demoleras

Den judiska församlingen är den minsta av alla religiösa minoriteter i Indonesien. Som minoritet har den ofta problem med att utöva sin religion i ett land, där intoleransen mot minoriteter ständigt växer.

Vid sidan av rapporter om radikala element och poliser som stormade det inter-religiösa seminariet i Surabaya i år kom också nyheten om rivningen av Bait Shalom. Synagogan var inte den enda i Surabaya men den äldsta och den enda på Java.

Man har försökt bevara synagogan enligt Freddy Istanto, chef för Surabaya Heritage Society, som berättade för *Jakarta Globe* att byggnaden utsågs av byrån till världsarv 2009. Den borde bevaras. Freddy har också anmält fallet till Surabayas lagstiftande råd och uppmanar kommissionen att vända sig till Surabayas organ för turism, som är ansvarigt för byggnadsminnen.

Sachroel Alim, chef för Surabayas lagstiftande råd,

berättar för tidningen att rådet tillkallade Surabayas organ för turism för att anmäla ärendet till polisen, eftersom rivningen var ett brott mot kulturarvslagen. "Vi vill inte blanda oss i konflikten, men ett kulturarv bör skyddas av regeringen", sade Sachroel.

Soemarsono, chef för den indonesiska samlingsregeringen och samhällets myndighet för att bevara kulturarv i Surabaya, hävdade att synagogan var olaglig eftersom den inte hade ett ordentligt bygglov.

Sachroel noterade dock att de flesta av Indonesiens äldsta byggnader inte har bygglov eftersom ett sådant krav infördes först under Soehartoeran. Synagogan byggdes innan Indonesien deklarerade sin självständighet, sade han. "Hur kan den ha ett bygglov?" Indonesiens sista kvarvarande synagoga ligger i Manado, Sulawesi.

Hendrik Amahorseja

Fortsättning från sidan 1

att ta itu med de underliggande problemen och missnöjet hos befolkningen i Västpapua.

Hungersnöd

Västpapua är ett rikt land, där finns världens största guldgruva som ger Indonesiens statskassa miljarder dollar varje år. Dessutom finns guld och koppar samt ett stort naturgasfält i Bituni-bukten, som exploateras med utkontraktering. I september 2002 undertecknade man ett avtal om att leverera gas till Fujian i Kina. Leveransen är på 2,6 miljoner ton årligen under 25 år. Med Sydkorea har det slutits ett avtal om leveranser på 1,35 miljoner ton gas årligen under 20 år. Det har också ingåtts ett avtal med Sempra Energy LNG Corp för att leverera 3,7 miljoner ton gas per år under 20 år från och med år 2007. Utifrån de två exemplen kan man föreställa sig hur stora inkomsterna kan bli. Om inkomsterna tillfaller det papuanska folket skulle de ge ett stort bidrag till att förbättra deras levnadsvillkor samt utveckla landet. Tyvärr lever folket inte bara i fattigdom utan drabbas också ofta av hungersnöd. Tidningen *Suara Pembaharuan* skrev den 3 april att 95 barn har dött av undernäring i byn Kwoor i distriktet Tambrauw. Abner Korwa, ordförande i en ideell organisation i Västpapua bekräftar att sedan oktober 2012 har det ständigt förekommit dödsfall p.g.a. undernäring och sjukdomar. Han säger också att i byn Bakti dog ungefär 15 barn under två veckor. Regeringen i Jakarta tonar ner nyheter om att undernäring kräver dödsoffer. Ministern för folkets välfärd, Agung Laksono, sade att händelsen inte kan klassificeras som massmord.

Mystiskt försvunnen

Dagstidningen *Sinar Harapan* (SH) skrev den 29 maj att sedan den första april har 41 invånare i Puncak Jaya mystiskt försvunnit. Bland dem finns två barn. Av de försvunna har man hittat elva döda. Deras döda kroppar hittade man vid floden Yamo. När PR-chefen för polisens generalstab i Jakarta, generalinspektör Suhardi Alius, tillfrågades av SH sade han att han ännu inte visste om de mystiska morderna i Puncak Jaya. Han tillade att man måste ta reda på det med hjälp av polisen i Västpapua.

I ett separat uttalande bekräftade generalsekreteraren för Papuas nationella kommitté (KNBP), Ones Suhnianp, händelsen. Enligt honom letar man fortfarande efter de försvunna. Han meddelar också att han känner till namnen på de döda som har hittats. Ones berättar om en mörk operation (operasi gelap) eller rent ut sagt mördande i syfte att eliminera Papuas urbefolkning från Puncak Jaya. Han sade också sade att för en och halv månad sedan blev två högstadieflickor våldtagna och mystiskt mördade. Barnen flydde skrämda efter att ha sett sina föräldrar mördas. Två döda små barn flöt på floden Yamo. Dessutom berättade han att ett antal personer arresterades och blev torterade. En av dem mördades. Hans kropp hittades utan huvud under en bro. Ones tillägger att människor i Puncak Jaya känner sig

oroliga. KNBP har krävt att den nationella kommittén för mänskliga rättigheter (Komnas HAM) och en annan oberoende institution omedelbart ska komma till Puncak Jaya för att undersöka de mystiska mord som alltjämt begås. Han begär också att regeringen seriöst tar itu med morderna och ställer gärningsmännen inför rätta.

Spänd situation

Att folk oförklarligt försvinner eller mördas har skapat oro bland papuaner. *Sinar Harapan* (SH) skriver den 31 maj under rubriken "Den spända situationen i Papua är avsiktligt skapad". Tidningen frågar en av de indonesiska parlamentets ledamöter, Tjahjo Kumollo (TK), om situationen i Västpapua. Han hävdar att våldet härskar i Papua och räknar upp exempel på vad tidningen har skrivit. I Puncak Jaya hittades elva personer döda, varav två barn. 30 saknas. Han tillägger att regeringens koordinationeringsminister för politiska, juridiska och säkerhetsfrågor, Djoko Suyanto, och chefen för den statliga underrättelsetjänsten, generallöjtnant Marciano Norman, sade att säkerhetsoperationerna i Papua har gått bra. TK tillade att mystiska händelser som leder till mord på papuaner fortfarande äger rum.

En annan parlamentsledamot, Yorrays Raweyai, säger att händelserna aldrig kommer lämnas olösta. Förvånande nog fortsätter de och väcker internationell uppmärksamhet.

Brottsbekämpningen, sade Yorrays, bör vidta omedelbara och beslutsamma åtgärder mot förövarna som har begått brott i Papua. Hittills har det inte funnits några verkliga rättsliga åtgärder mot säkerhetsstyrkorna, när de dödar i Papua.

Regeringen, tillade han, kan inte fortsätta att bara förneka händelserna utan måste hålla en rättegång för att utreda de inträffade händelserna. "Låt ingen försummelse ske. Myndigheterna bör kunna avslöja dessa fall", sade han.

Dessutom sade Yorrays att regeringen bör ha fri tillgång till massmedia, både nationellt och internationellt, för att få tillgång till fakta och opartiska nyheter.

Förnekar hemliga operationer

Marskalk TNI Agus Barnas i Jakarta från det samordnande ministeriet för politik förnekade den 31 maj anklagelserna om olagliga operationer utförda av tjänstemän, både militära och polisiära, i området Puncak Jaya, Papua.

Han hävdar, snarare än att utföra en militär operation, skulle regeringen prioritera välfärden i Papua, inklusive Puncak Jaya. "Ministeriet har aldrig uppmanat till olaglig verksamhet i Papua. Att betona välfärd är sättet att hantera problemen i Papua" sade han.

Beträffande förekomsten av separatistgrupper behandlas de enligt Agus lika som det övriga samhället så länge de inte har begått brott. Om brottsliga handlingar såsom misshandel, mord och andra utförs vidtar vi naturligtvis brottsbekämpande åtgärder sade han.

Om den senaste tidens våldsamheter i Puncak Jaya sade chefen för Public Relations Division polis-högkvarter inspektör general Suhardi Alius till SH att han inte kunde ge information om de mystiska morderna i Puncak Jaya sedan den första april i år. Men generalmajor Christian Zebua i kommandot för militärregion XVII/Cendrawasih förnekade händelsen.

Folkligt motstånd

Motståndet mot Indonesiens ockupation har olika former. Förutom demonstrationer på gator och framför regeringskontor förs en väpnad gerillakamp på landsbygden. De väpnade aktiviteterna kan man se i filmen *Forgotten Bird of Paradise*, <http://www.youtube.com/watch?v=CaGou3vB3A0>.

OPM öppnar kontor

I början av maj etablerade OPM ett kontor i Oxford. Närvarande vid öppnande av kontoret var bland annat

stadens borgmästare och den brittiska parlamentsledamoten Andrew Smith. Ansvarig är Benny Wenda, papuan som sedan några år tillbaka bor i området. Syftet med att öppna kontoret är att bättre kunna sprida information om Västpapua och dess folks kamp för mot den indonesiska ockupationen.

Etableringen av kontoret har väckt den indonesiska regeringens reaktioner. Den brittiska ambassadören i Jakarta kallades till utrikesdepartementet och Indonesiens ambassadör i Storbritannien Hamzah Thayeb framförde en protest till den brittiska regeringen.

Enligt den indonesiska nyhetsbyrån uppmanar Euku Faizasyah med ansvar för presidentens stab för internationella relationer Indonesiens medborgare att inte luras av Benny Wendas krav på självständighet för Västpapua. Han tillägger att den brittiska regeringen alltid stöder enhetsstaten Republiken Indonesien och att Papua är en del av dess territorium.

Hendrik Amahorseja

Landet bortom horisonten

Med sin avhandling med ovanstående titel som utgångspunkt talade Thomas Petersson på Östtimorkommitténs och Föreningen ett fritt Papuas årsmöte den 14 mars om hur svenska medier rapporterade om Västpapua under åren 1959-2009. Thomas arbetade från början som journalist på lokaltidningar, men ville göra mer än rutinjournalistik och reste därför på grund av sitt intresse för ön Nya Guinea 1996 till Papua Nya Guinea som ryggsäcksturist. Där träffade han flyktingar från Västpapua och blev mer intresserad av konflikten i området.

Underlaget för avhandlingen har Thomas hittat via Bibliotekstjänst, digitala arkiv, mikrofilm på Kungliga biblioteket samt DN:s och Expressens klipparkiv. Även om dessa arkiv inte är heltäckande omfattar de en avsevärd del av pressbevakningen. Rapporteringen kan indelas i rese- och utrikesjournalistik.

Under 1960-talet publicerades 300 av sammanlagt 387 artiklar under åren 1959-2009. Allra mest skrevs det under åren 1961-1962, då ett krigshot i Västpapua målades upp. Sedan upphörde rapporteringen efter New York-överenskommelsen mellan Nederländerna och Indonesien om området som innebar att en folkomröstning skulle hållas efter sex år för att avgöra dess status. Det rapporterades en del om folkomröstningen 1969 och journalisterna visste att den var regisserad. Därefter var det enda som dök upp i pressen en TT-notis vardera under 1970-talet respektive 1980-talet. Under en tid då de allvarligaste övergreppen begicks i Västpapua styrdes rapporteringen av de etablerade mediernas elit- och stormaktsperspektiv. Konkret innebar detta att svenska medier följde vad internationella nyhetsbyråer med säte i bland annat London och New York skrev.

Den första maj 1963 tog Indonesien över styret i Västpapua och allt sedan dess har man inte velat släppa in journalister som ägnar sig åt kritiskt granskande journalistik. Under 1970-talet öppnades området för turism och 1976 publicerade *Kvällsposten* sex reportage av en journalist som hade rest i upptäcktsresanden Sten Bergmans fotspår. Det var första gången sådana reportage publicerades och till innehållet hörde bland annat kannibalism. Vidare förekom rubriken "Välkommen till stenåldern" som också dök upp under 1990-talet, då fler resereportage publicerades än under 1980-talet. Temat att söka efter stenåldern har bestått under 2000-talet. Resereportagen har varit relativt få under 2000-talet jämfört med 1990-talet. Ett standardinslag i resereportagen är penisfodral.

Frågestund

Det blev en kraftig uppgång i rapporteringen om Västpapua från och med 1996-1997, bland annat på grund av president Suhartos avgång 1998. Resejournalistiken från området präglas av stereotyper som stenålder och penisfodral, vilket gör det svårt för utlänningar att skapa relationer med folket – det blir ett "videm-tänkande". Det har blivit en primitiv inramning av västpapuanerna, något som jämte deras ringa antal lett till omvärldens ringa intresse för Västpapuafrågan. Sten Bergman är ett stort namn än idag, men både han och Etnografiska museet har bidragit till att sprida myter om Nya Guinea. Thomas studie är den första av sitt slag i Sverige. Det fanns ej utrymme för att inkludera radion i den. En sammanfattning av avhandlingen ska under året publiceras i en tidskrift i Nya Zeeland.

Gabriel Jonsson

Besök i Östtimor

Eva Atterlöv-Frisell, som är ansvarig för Östtimor på Sida, talade på Östtimorkommitténs medlemsmöte den 29 maj på Slottsvägen 2 i Solna om sitt besök i landet den 4-19 februari. Det var en känsla av lättnad i landet efter fjolårets parlamentsval, presidentval i två omgångar, tioårsminnet av självständigheten och UNMIT:s tillbakadragande. Valen hölls under fria och rättvisa former, även om det fanns logistiska problem. Valdeltagandet var högt även om det sjunkit något sedan förra valet. Man tror att det sänkta deltagandet beror på att man kunde bara rösta där man var registrerad. Av parlamentsledamöterna är 30% kvinnor.

Nu råder mera av ett normalt tillstånd i landet. Östtimor står i medieskuggan efter de sista valen, José Ramos-Horta arbetar utomlands och flera länder håller på att fasa ut sitt bistånd till landet. Östtimor erhåller dock starkt stöd från Portugal, Australien och Nya Zeeland. Norge fortsätter att ge bistånd och bedriver arbetet med Jakarta som utgångspunkt. Även EU ger ett stort bistånd, men det har blivit svårare för Östtimor att få bistånd utifrån.

Det svenska stödet är i vissa fall redan avslutat, medan det i andra håller på att avslutas. Stödet via UNICEF till utbildning är avslutat. Det användes bland annat till att bygga skolor, utbilda lärare och rektorer och översätta läroböcker från portugisiska till tetum. Utbildning är en svår sektor att arbeta med, eftersom utbildningsnivån är låg både bland lärare och elever. Australien gör stora insatser på området.

Annat svenskt stöd ges via UNDP till demokrati. Sverige ger långsiktigt stöd för hela valcykeln i landet. Eva mötte företrädare för valmyndigheten och valkommissionen med uppgift att granska valen. Det finns ett fortsatt behov av decentralisering. Lokala val ska hållas 2015.

Rättsväsendet är ett annat område Sverige stöder, bl.a. till legal Training Center som utbildar jurister. Inom UNDPs projekt för stöd till rättssektorn, har en studie av kvinnomisshandel gjorts som visar på en hög grad av acceptans i det mansdominerade samhället. Även om förståelsen för att misshandeln är ett problem alltså brister, identifierar samhället och det internationella samfundet det som ett hinder för utveckling. Många rättsfall når ej det formella rättsväsendet utan sköts genom det traditionella rättsväsendet. Hur detta konkret görs är en föga känd fråga som fordrar kunskap i tetum.

Stödet till parlamentet gick på sparlåga under 2012, eftersom parlamentarikerna var upptagna p.g.a. de många valen. Därför ligger man efter i implementeringen av stödet här. Ett Gender Resource Center för kvinnliga parlamentsledamöter finns som parlamentet

driver för att bl.a. arbeta med långsiktiga projekt.

Ett ombudsmannasystem – provedoria – finns och har fyra kontor runt om i landet. Klagomålen angående människorättsbrott minskar, vilket man tror har att göra med att människors medvetenhet om vad de får och inte får göra ökar. Sida håller nu på att med hjälp av en konsultbyrå göra en utvärdering av det svenska stödet. Studien består av en kartläggning av stödet från 1997 till idag i form av humanitärt och långsiktigt bistånd, utvärdering av det stöd som har givits och studier av hur utfasningen fungerat (t.ex. hur mottagarna uppfattar utfasningen och dess konsekvenser).

I samband med besöket överlämnade Eva material från Östtimorkommittén till det välgjorda motståndsmuséet i Dili. Det öppnade 2005 och har nyligen renoverats. Där skildras den allmänna historien med tonvikt på motståndskampen. En färdig utställning finns, men vissa rum är ännu inte inredda. Man kan se videofilmen om Santa Cruz-massakern och uniformer här.

Frågestund

Språkfrågan är löst genom att både portugisiska, tetum, indonesiska och engelska används samtidigt. Juridiska dokument är dock skrivna på portugisiska. Detta gäller även parlamentets handlingar. Portugisiskans starka position inom det offentliga samhället är ej på väg att förändras. Förhållandet till Indonesien är inte en stor fråga och frågan om att upprätta en internationell rättgång för att ställa de ansvariga för våldsvågen under 1999 är ingenting som diskuteras för tillfället. Man har en pragmatisk inställning till förhållandet med Indonesien.

Få partier sitter i parlamentet och det är hög personalomsättning i ministerierna. Det råder frustration över att justitieministern har dömts för korruption. FN:s tillbakadragande har drabbat de timoreser som arbetade inom UNMIT, men även affärer och restauranger har drabbats. Den ekonomiska situationen är dock motsäggelsefull i och med att det samtidigt öppnats ett blomstrande köpcentrum och flera hotell har byggts eller håller på att byggas. Den första bion har öppnat.

Östtimor uppfattas av FN-anställda som ett isolerat område dit det är dyrt att resa. Sida försöker förmå EU att ge fortsatt bistånd till Östtimor och samarbetar med Noraid. EU och Norge är de två aktörer Sida har mest kontakt med. Framöver finns möjligheter till fortsatt samarbete genom näringslivet – ”business for development”. Kurser i Sverige för timoreser väntas fortsätta. Sveriges stödjer även fonder för infrastruktur som ibland stödjer projekt i Östtimor.

Gabriel Jonsson

Offrens rätt till sanning och rättvisa

The Timor-Leste National Alliance for an International Tribunal (ANTI) antog den 22 mars ett uttalande som kräver att Östtimors regering inte ska ignorera offrens rättigheter. Uttalandet antogs inför den internationella dagen för offrens rätt till sanning och rättvisa den 24 mars. Denna dag fastställdes i enlighet med FN:s människorättskommissionens resolution nr. A/HRC/Res/14/7 från 2010 för att hedra biskop Oscar Romero från El Salvador. Hans arbete för att skydda offer för människorättsbrott ledde slutligen till att han mördades.

Östtimor har på grund av den indonesiska ockupationen 1975-1999 en moralisk skyldighet att hedra denna dag och att arbeta vidare för att främja offrens rätt till sanning och rättvisa samt förebygga människorättsbrott framöver. Kravet på offrens rätt till sanning och rättvisa syftar inte bara till att tillfredsställa offren utan är också riktat till den nuvarande generationen och kommande generationer. Sanningen är ett historiskt arv som förebygger övergrepp från att begås framöver.

Följande krav ställdes:

1. Parlamentet måste fullfölja sina konstitutionella åtaganden att agera så att Östtimor uppfyller sin förpliktelse att upprätthålla rätten till sanning och rättvisa för offren samt för landets medborgare.
2. Parlamentet måste föra upp lagstiftningen för att upprätta ett rehabiliteringsprogram och ett minnescentrum på agendan igen för att uppfylla statens skyldighet att erkänna att ingen lösning har uppnåtts för att lindra offrens lidanden.
3. Regeringen ska underteckna och ratificera International Convention on Forced Disappearances för att underlätta repatrieringen av timoreser som under den indonesiska ockupationen fördes till Indonesien.

4. Regeringen ska fullfölja den överenskommelse som slöts med Indonesien vad gäller Sannings- och vänskapskommissionens rekommendationer, i synnerhet den som avser upprättandet av en kommission som ska arbeta för att lokalisera de timoreser som under den indonesiska ockupationen fördes med tvång till Indonesien.
5. Världssamfundet, särskilt FN:s säkerhetsråd, ska arbeta vidare för att processen angående undersökningar av brott mot mänskligheten i Östtimor fullföljs så att straffriheten upphör.
6. Internationella organisationer som Amnesty International, ETAN, Forum Asia, AFAD, ICTJ, TAPOL och ICG ska visa stöd och solidaritet genom att fortsätta arbeta för att undersökningar av brott mot mänskligheten i Östtimor fullföljs eftersom FN helt har misslyckats med denna uppgift

Dili 22 mars 2013 (15 organisationer undertecknade).

Gabriel Jonsson

Källa: Joint Statement International Day for the Right to the Truth and Justice of Victims: ANTI demands for the State of Timor-Leste to not ignore the rights of victims, 22/3 2013.

Not: ETAN = East Timor and Indonesia Action Network i USA
AFAD = Asian Federation Against Involuntary Disappearances
ICTJ = International Center for Transitional Justice
TAPOL = TAPOL Indonesia Human Rights Campaign i Storbritannien
ICG = International Crisis Group

Sannings- och försoningskommission på gång i Aceh

Acehs lagstiftande råd har hållit flera utfrågningar med människorättsaktivister för att upprätta en sannings- och försoningskommission (KKR) avseende offren för människorättsbrott medan konflikten i området pågick. Arbetet med lagstiftningen inleddes 2006 eftersom upprättandet av en sannings- och försoningskommission ingår i fredsavtalet som Rörelsen för ett fritt Aceh och Indonesiens regering undertecknade i Helsingfors 2005. Efter att konstitutionsdomstolen redan 2006 återkallade lagstiftningen om denna kommission på nationell nivå

med motiveringen att kommissionen inte skulle kunna skippa legal rättvisa upphörde diskussionen om frågan. På grund av områdets särskilda status, beslutade sig Acehs lagstiftande råd dock för att fortsätta sitt arbete. Både nationella och internationella människorättsorganisationer ser positivt på Acehs lagstiftande råds arbete.

Gabriel Jonsson

Källa: Aceh to Set up KKR Without National Precedence, *The Jakarta Post*, 18/4 2013.

Det behövs pengar för att säkra utgivningen av Merdeka & ÖsttimorInformation. Ge en gåva på plusgiro 1 81 92-5!

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Petition mot pris till Indonesiens president

I maj meddelades det att Appeal of Conscience Foundation i New York beslutat att tilldela president Susilo Bambang Yudhoyono World Statesman Award. Den 6 maj krävde en koalition bestående av offer för religiös diskriminering och människorättsgrupper i Indonesien att stiftelsen skulle ta tillbaka beslutet. Stiftelsen uppger sig arbeta för ”religiös frihet och mänskliga rättigheter i världen” och främja fred, tolerans och etniska konfliktlösningar” men hade enligt koalitionen inte undersökt den faktiska situationen i Indonesien innan beslutet togs. Både religiöst våld och straffrihet förekommer. Att ge

landets president denna utmärkelse vanhedrar stiftelsen. Sedan han tillträdde 2004 har det religiösa våldet i Indonesien tilltagit och konflikten i Västpapua eskalerat. Där finns minst 40 politiska fångar. Amerikanska East Timor and Indonesia Network (ETAN) sände därför ut en petition för att protestera mot beslutet.

Gabriel Jonsson

Källa: RE: Say no to Statesman's Award to Indonesia's President, ETAN, 19/5 2013.

Årsmöten

Östtimorkommittén höll årsmöte på Slottsgatan 2 i Solna den 14 mars. Hela styrelsen blev omvald:

Gabriel Jonsson, ordförande
Tommy Pollák, kassör
Hendrik Amahorseja
Eva Goës
Thomas Johansson.

Föreningen ett Fritt Papuas (FFP) årsmöte blev uppskjutet till den 25 april, då det hölls på samma plats. Hela styrelsen blev omvald:

Hendrik Amahorseja,
ordförande
Gabriel Jonsson, kassör
Gustaf Görfelt
Ruben Maury
Anders Uhlin.

Efter Östtimorkommitténs årsmöte talade frilansjournalisten Thomas Petersson, som nyligen disputerat

på avhandlingen *Landet bortom horisonten*, om Västpapua (se separat artikel).

Gabriel Jonsson

Vid överlämnandet av arkivmaterial från Östtimorkommittén till motståndsmuseet i Dili. Eva Attrlov Frisell, 2: fr h tillsammans med personal